

MARNARDAL KOMMUNE

Rådmannen

Vår ref: Arkiv 020-2999/05
Saksbeh.: SAH, tlf. 38 28 90 04
E-mail:
Deres ref:
Dato: 27.10.2005

Kommunal- og regionaldepartementet

pb. 8112 Dep
0032 OSLO

KOMM. OG REG. DEP	
31 OKT 2005	
0511594-99	
Ark.	650.0
Avd.	40 1 1/2 1 DV

NOU 2005:6 - Samspill og tillit - Om staten og lokaldemokratiet

Viser til høringsdokument datert 02.05.05 og oversender med dette Marnardal kommunes uttalelse til saken. Marnardal kommunestyret behandlet saken i møtet 25.10.05 og gjorde følgende vedtak:

1. Marnardal kommune slutter seg til hovedtrekkene i utredningen og mener at de fleste av kommisjonens forslag vil bidra til å styrke lokaldemokratiet og bedre rammebetingelsene for kommunal sektor.
2. Kommunen vil understreke betydningen av at ansvarsforholdene mellom statlig og kommunal sektor tydeliggjøres. Statlige reformer må finansieres fullt ut av staten. Dersom kommunal sektor skal stå for gjennomføring av reformene bør finansieringen inkluderes i rammetilskuddet. Det må være tett dialog mellom staten og kommunal sektor om de faktiske kostnadene ved statlige reformer. Rapportering bør samles i de årlige standard rapporteringssystemene, årsregnskap og årsmelding, KOSTRA og revisjonsberetninger.
3. Saker som krever lokalt og regionalt skjønn må legges til direkte folkevalgte organer lokalt.
4. Kommunen støtter forslaget om å gjeninnføre ordningen med kommunale næringsfond.
5. For å få en bedre samordning på statlig nivå bør de regionale inndelingene ses nærmere på.
6. Kommunen støtter forslaget om grunnlovsfesting av det lokale selvstyret.
7. Kommunen støtter forslaget om en lokal- og regionalkomité i EFTA.

Vedlagt følger fullstendig saksfremstilling med vedtak.

Med hilsen

Anne Sæther Lislevand e.f.
Plan- og miljøvernleder

MØTEBOK

Polittisk organ	Møtedato	Saksnr.
Formannskapet	18.10.05	056/05
Kommunestyret	25.10.05	035/05

Saksbehandler: Anne Sæther Lislevand
Telefon nr. : 38 28 90 04

**NOU 2005:6 - SAMSPILL OG TILLIT - OM STATEN OG
LOKALDEMOKRATIET****Vedlegg:**

Kap. 1 – Sammendrag

Uttrykte vedlegg:

Høringsbrev – Lokaldemokratikommisjonens første utredning NOU 2005:6 – Samspill og tillit – om staten og lokaldemokratiet
NOU 2005:6 – Samspill og tillit (http://odin.dep.no/krd/norsk/dok/andre_dok/nou/016001-020020/dok-nn.html).

Bakgrunn:

Lokaldemokratikommisjonen ble oppnevnt og gitt mandat ved Kronprinsregentens resolusjon av 12 .mars 2004. Dette er kommisjonens første utredning. Utredningen omhandler forholdet mellom staten og kommunene. Sentrale tema er:

- ⇒ Verdier knyttet til det kommunale selvstyret
- ⇒ Kommunenes handlingsrom og hva statlige rammebetingelser betyr for lokaldemokratiet
- ⇒ Statlig styring og virkemiddelbruk overfor kommunene og fylkeskommunene
- ⇒ Dialogen mellom staten og kommunene, deriblant spørsmål om
  - Utvikling av konsultasjonsordningen eller utforming av en avtaleordning mellom staten og kommunene
  - Fylkesmannens rolle i forholdet mellom staten og kommunene
- ⇒ Effekter av samordningsformer i staten når det gjelder statens forhold til kommunene
- ⇒ Grunnlovsfesting av det kommunale selvstyre
- ⇒ Spørsmålet om friere kommunal beskatningsrett
- ⇒ Internasjonale avtalers virkninger på lokaldemokratiet

Fristen for å avgi høringsuttalelse er 1. november 2005.

Kommisjonens andre utredning avleveres 1. april 2006 og vil omhandle hvordan lokaldemokratiet fungerer.

Nærmere om utredningen:

Denne første utredningen redegjør for hvilke konsekvenser utviklingen av forholdet mellom stat og kommune har for et levende lokaldemokrati. En underliggende problemstilling er dette forholdets betydning for lokalpolitisk deltakelse og engasjement. Det er lite konkrete forslag om tiltak spesielt rettet mot å øke valgdeltakelsen.

Kommisjonen innleder kap 10 med: *"Målet for arbeidet med denne innstillingen har vært å bidra til å utvikle rammevilkår for kommuner og fylkeskommuner som kan styrke lokaldemokratiet og stimulere til lokalpolitisk deltakelse. Kommisjonen vil peke på at en viktig begrunnelse for det lokale selvstyret er at det bidrar til effektivitet ved offentlig oppgaveløsning. Gjennom å gi lokalt folkevalgte et større økonomisk, administrativt og politisk spillerom, vil det kunne oppnås prioriteringer som er bedre tilpasset hvert enkelt lokalsamfunn, enn om staten alene har ansvaret. Dersom kommisjonens vurderinger og forslag til tiltak legges til grunn for det framtidige forholdet mellom staten og kommunesektoren, mener kommisjonen det kan oppnås bedre utnyttelse av offentlige ressurser."*

Kommisjonen har en gjennomgang av sentrale kommunale og statlige verdier. Sentrale verdier for lokalt selvstyre er demokrati, autonomi (frihet) og effektivitet. Sentrale argumenter for sentralisering eller statlig styring er rettssikkerhet, nasjonal likhet, effektivitet og makroøkonomisk styring. Det vil alltid være et spenningsforhold mellom stat og kommune med ulike hensyn til ulike verdier.

Kommunens handlingsrom står sentralt i utredningen.

- Det foreslås at alle norske kommuner bør fortsette å være generalistkommuner i demokratisk forstand. De bør beholde sitt brede ansvarsområde og ha størst mulig frihet til å prioritere mellom sektorer. Dette trenger ikke å komme i konflikt med evt. samarbeid mellom kommuner.
- Kommisjonen peker på at rettslovgivningen kan bidra til økt nasjonal likhet, men samtidig føre til økt standardisering og mangel på fleksibilitet. De foreslår derfor at bruken av rettslovgivningen begrenses, slik at kommunens mulighet til å tilpasse individuelle tjenester blir utnyttet best mulig.
- Kommisjonen ber om at statlige initierte reformer som skal iverksettes av kommunene blir tilstrekkelig finansiert. En økning av kommunens oppgaver, individuell rettighetsfesting og ingen økning i overføringene begrenser kommunenes samlede handlingsrom.
- Ansvarsforhold for oppgaver der både stat og kommune har interesser må avklares slik at velgerne vet hvor de skal legge ansvaret.
- Balansen i kommuneøkonomien må gjenopprettes.

Kommisjonen er opptatt av kommunens rolle som samfunnsutvikler og foreslår en videre analyse av denne rollen. For å styrke rollen bør også planverket differensieres og tilpasses de lokale forhold, og det foreslås å gjeninnføre ordningen med statlige bidrag til kommunale næringsfond.

Når det gjelder den statlige styringen i forhold til kommunene bør utviklingen gå mot mer dialog og partnerskap. Det finnes effektiv informasjonsinnhenting fra kommunene til staten og denne bør ikke utgjøre en unødvendig ekstra belastning på kommunene. Årsmeldinger, regnskap, forvaltningsrevisjon og KOSTRA bør i prinsippet være tilstrekkelig rapportering. Øremerkede tilskudd bør innlemmes i rammetilskuddet.

Samspill og tillit:

Kommisjonen legger vekt på behovet for tillit mellom staten og kommunesektoren. Dette er avhengig av gjensidig respekt for hverandres roller. Kommisjonen mener at et godt samspill mellom nivåene er avhengig av bedre samordning og en annen type styring fra statens side.

Det er størst behov for samordning på statlig nivå. Det må fokuseres på fylkesmannens rolle som styrings-, samordnings- og dialogorgan. Politikktutforming bør legges til folkevalgt organ, og fylkesmannens oppgave bør avgrenses til tilsyn, klage, legalitetskontroll og nødvendig dialog for å sikre at kommunene gjennomfører de store velferdsreformene. Det foreslås et eget utrednings- og evalueringsprosjekt som ser på virkningen av statlig samordning overfor kommunesektoren.

Konsultasjonsordningen mellom staten og kommunene om bl.a. det kommunaløkonomiske opplegget, fremstår som et godt opplegg for å fremme dialog og bør utvikles i mer forpliktende retning.

Kommisjonen ønsker at kommunalt selvstyre gunnlovsfestes. Dette vil understreke likeverdet mellom stat og kommune og tydeliggjøre at det kommunale selvstyret tilhører verdigrunnlaget for det norske styringssystemet.

Kommunene bør få større frihet i skattepolitikken og maksimalgrensen for kommunal inntektsskatt fjernes. De begrensinger som nå begrenser kommunens muligheter til å skaffe egne inntekter svekker handlefriheten lokalt og dermed også bidrar til svekket deltakelse og aktivitet i lokalpolitikken. Innen dette tema er det en del sprikende synspunkter i kommisjonen, men flertallet mener det bør gis økt kommunal frihet til å legge eiendomsskatt.

Kommisjonen mener at lokaldemokratiske hensyn tilsier at Norge ikke bør legge seg på en streng konkurransepolitikk enn det EU-landene selv gjør. Det bør etableres en rådgivende lokal- og regionalkomite i EFTA.

Vurdering:

Lokaldemokratikommisjonens første utredning tar opp en rekke sentrale og viktige spørsmål for kommunene. Kommisjonens arbeid er langt fra ferdig og mange av problemstillingene i denne utredningen henger sammen med spørsmål som vil bli belyst i utredningen som kommer neste år. Mer konkrete forslag m.h.p. for eksempel valgdeltakelse vil da være mulig å vurdere.

Marnardal kommune støtter hovedtrekkene i utredningen og mener at dersom forslagene i utredningen følges opp vil det bidra til å styrke lokaldemokratiet og bedre rammebetingelsene for kommunal sektor.

Det må være et sentralt moment at oppgavene mellom nivåene fordeles slik at det bidrar både til utvikling av demokrati og effektiv oppgaveløsning. Det vil alltid være en avveining mellom nasjonalt bestemte standarder og rettigheter og lokaldemokratisk frihet til å bestemme for befolkningen i egen kommune. Uavhengig av hvor en setter grensene på dette området må ansvarsfordelingen være klar. Prinsippet om at den som beslutter har ansvar for finansieringen må følges. Det vil bidra til klarere ansvarsfordeling og mer forutsigbare rammevilkår for kommunesektoren. Statlige fastsatte minstenormer og individuelle rettigheter må veies kritisk opp mot muligheten for lokale beslutninger.

Marnardal kommune støtter en gjeninnføring av direkte statlige tilskudd til kommunale næringsfond, selv om det kan virke selvmotsigende at kommisjonen samtidig som den går inn for avvikling av øremerkede tilskudd, går inn for gjeninnføring av midler til kommunale næringsfond. Dette er et viktig virkemiddel for kommunen som samfunnsutvikler.

Marnardal kommune støtter alle kommisjonens forslag når det gjelder statlig styring overfor kommunene. Det bør legges vekt på likeverdig dialog. Statlig finansiering av tiltak bør

inkluderes i rammetilskuddet når kommunesektoren skal stå for gjennomføringen. Dette vil sannsynligvis bidra positivt også når det gjelder rapportering. Marnardal kommune enig i forslagene fra kommisjonen om forenklet informasjonsinnhenting. Dersom årsmeldinger, årsregnskap, KOSTRA og revisjonsberetninger ikke fungerer godt nok; bør det arbeides med å bedre disse rapporteringene framfor å innføre ulike tilleggssrapporteringer fra forskjellige sektordepartementer og direktorater.

Godt samspill mellom stat og kommunal sektor er avhengig av god samordning. Kommisjonen påpeker at behovet for samordning er størst i statlig sektor, både på nasjonalt og regionalt nivå. Dette synspunktet støttes. Det er i denne forbindelse verdt å legge merke til at staten legger opp til ulike regionale inndelinger på forskjellige fagområder. Dette gjør samordning på tvers vanskelig for staten og vanskeliggjør dialogen med lokalt folkevalgt nivå.

Marnardal kommune mener forslaget om grunnlovsfesting av det kommunale selvstyret bør følges opp. En grunnlovsfesting vil understreke betydningen av det kommunale selvstyret og vil kunne bidra i retning av en mer likeverdig dialog mellom partene.

Marnardal kommune støtter kommisjonens forslag om at det bør etableres en rådgivende lokal- og regionalkomité i EFTA for å bidra til at lokale og regionale spørsmål i større grad blir tatt hensyn til ved dette samarbeidet. Internasjonale avtaler og konkurransepolitikk gir til dels sterke føringer for kommunene som kjøpere av tjenester.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Marnardal kommune slutter seg til hovedtrekkene i utredningen og mener at de fleste av kommisjonens forslag vil bidra til å styrke lokaldemokratiet og bedre rammebetingelsene for kommunal sektor.
2. Kommunen vil understreke betydningen av at ansvarsforholdene mellom statlig og kommunal sektor tydeliggjøres. Statlige reformer må finansieres fullt ut av staten. Dersom kommunal sektor skal stå for gjennomføring av reformene bør finansieringen inkluderes i rammetilskuddet. Det må være tett dialog mellom staten og kommunal sektor om de faktiske kostnadene ved statlige reformer. Rapportering bør samles i de årlige standard rapporteringssystemene, årsregnskap og årsmelding, KOSTRA og revisjonsberetninger.
3. Saker som krever lokalt og regionalt skjønn må legges til direkte folkevalgte organer lokalt.
4. Kommunen støtter forslaget om å gjeninnføre ordningen med kommunale næringsfond.
5. For å få en bedre samordning på statlig nivå bør de regionale inndelingene ses nærmere på.
6. Kommunen støtter forslaget om grunnlovsfesting av det lokale selvstyret.
7. Kommunen støtter forslaget om en lokal- og regionalkomité i EFTA.

Behandling i Formannskapet - 18.10.2005:

Vedtak i Formannskapet - 18.10.2005:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Behandling i Kommunestyret - 25.10.2005:

Vedtak i Kommunestyret - 25.10.2005:

Formannskapets forslag ble enstemmig vedtatt.

Utskrift sendes: